

Obrtnija.

Čikago in Kolumbijeva razstava.

(Dalje.)

Tudi Rusija je bila dobro zastopana na čikaški razstavi. Ruska vlada je bila tudi vse storila, da je bila na tej razstavi kolikor se da častno zastopana, posebno v industrijskem in pa v rudarskem oddelku.

Industrijska razstava je bila pristno ruska. Umetniki, kiparji, porcelanski slikarji vsi so izbrali svoje načrte iz ruskega narodnega življenja. Tu so bili videti ruski slogi, predstavljala se je Rusijo prejšnjih stoletij. Ural, Kavkaz itd. V ruski umetni obrti videti je nekaj samobitnega, če tudi se semtrtja opira malo na nemško ali pa francosko in italijansko.

Vhod in notranja vsa uredba je bila v ruskem slogu. Tukaj se je vsakdo lahko prepričal, da ima Rusija tudi svoj arhitektoničen slog, ki je povsem različen od bizantinskega. Glavni vhod z loki, stolpici, majhnimi minoreti z ruskim orlom je odlično delo ruskega stavbarstva in rezbarstva.

V kapeli podobnemu pavilijonu bile so razstavljene razne cerkvene stvari.

V ruskem oddelku razstavljeni so razni dragoceni kamni, na katerih je bogata Rusija. Posebno je bilo razstavljenega dosti kamenja, ki se daje porabiti [za umetnostne tvorbe. Posebno lepe stvari sta bili razstavili carski kamnobrašilnici v Peterhofu in Jekaterinenburgu na Uralu. Tudi car sam je več rečij poslal na razstavo. Posebno so vzbujali pozornost tri čaše, jedna iz nefrita, gruda iz belega kvarca in tretja iz gorskega kristala, dalje je čaša in rodanita, nekega mesu podobnega uralškega kamna tudi imela mnogo gledalcev. Mej največje znamenitosti ruske razstave so pač šteti trije šifonjeri iz sibirskih kamenov vloženi s trdim mozajikom, ki so naravnost čudovite lepote.

Razstavljen je model spominske cerkve, ki se sezida na mestu, na katerem je bil umorjen car Aleksander II.

Mnogo pozornost je vzbujala grofa Tolskega omara. Na jedni strani je v javor vžgana Tolskega podoba, druga stran predstavlja tega ruskega pesnika v delarnici pri stružnici in tretja kot kmeta za plugom.

V azijskem oddelku ruske razstave je bila videti raznovrstna dragocena ruska kožuhovina. Tukaj so najlepše kože severnih lesic, soblov, hermelinov, in razne stvari narejene iz teh dragocenih kož. Vse to je imelo mnogo gledalcev. Poleg tega so pa tukaj bile razstavljene lepe preproge, bogate azijske noše, svileno blago, raznovrstna lovska oprava.

V ruskem oddelku se vidi, da je Rusija dežela, kjer se pije čaj. Razstavljeni so raznovrstni samovari. Lepa je tudi zbirka ruskih zvonov. Nadalje je omeniti, da so razstavljeni mnogovrstni umetnostni izdelki od brona.

Razstava sploh kaže veliko bogastvo velike ruske države, pa tudi velik napredek ruskega prebivalstva v

vsakem oziru. Ruska je tako rekoč še zemlja prihodnosti. Marsikje je treba še mnogo dela in bistrega uma, da se uporabijo vsi ti bogati ruski privodni zakladi.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Kitanje albasterskih čepin. Albasterske čepinje skitaš, če narediš testo iz sežganih in zmletih ostriških lupin, arabskega gumija in vode in s tem kitaš razdrobljene stvari.

Volneno blago, posebno jopiči, ki jih nosimo na golem životu, se najboljše opero v sodni vodi, brez vsacega mila. Razstopi se pol kilo kristalizovane sode v 1 litru vode. Te vode se prilije, kolikor je treba gorki vodi, v kateri peremo, kakor se dela z lugom.

Pariški čistilni prašek se napravi, če se vzame 6 delov ogljenčevokisle magnezije in zmeša z jednim delom železnega oksida.

Govoreča ura. Pravi čudež v iznajdbah je govoreča ura, katero je izumil švicarski urar Kazimir Livan. Ta ura repetirka ne bije, temveč vsak četrt ure pove z besedami, koliko je. Ura je napravljena s pomočjo fonografa.

Slador naredi cement mnogo trpežnejši. Že v starem veku so pri zidanji rabili neke vrste sladorni trs, da je bilo zidanje trdnejše.

Kit za peči se naredi, če se zmešajo v enakih delih ilovica, sol in pepel, in to zgnete v vodi. Za železne peči se naredi kit iz 3 delov ilovice in 1 dela boraksa. Kit se namaže vselej na mrzli peči.

Krvave pege spraviš iz obleke, če se belega pšeničnega škroba zmeša v vodi in se potem s tem pege namaže in počaka, da se posuši. Potem se škrob proč otepe in pri tem je pega že izginila. Stare pege ne zginejo precej, temveč je to treba večkrat ponavljati.

Kmetijstvo.

Živina po zimi.

Gledati moramo po zimi, da v hlevih ni premrzlo in pa da zrak ni preveč izprijen. Že usmiljenje do živalij ne dopušča, da bi pustili živino zmrzovati. Sicer pa imamo tudi gospodarsko izgubo, ako imamo mrzel hlev. Živina v mrzlih hlevih potrebuje več piče, da si ohrani svojo telesno gorkoto. Če jej ne dajemo več krme, pa začne pešati.

Najmanj živina potrebuje krme, ako je v hlevu 16° stopinj gorkote po Celzijevem gorkotomeru. Po skušnjah pa taka gorkota vendar ne ugaja za živino, ker pri tem nekako omrtvi. K večjemu živina, ki jo debelimo, sme biti v tako gorkem hlevu. Najboljše je, če je v hlevu 12 do 14° C. gorkote. Hlevi, v katerem so molžene krave, teleta in praseta morajo biti gorkejši, kakor hlevi, v katerih so uprežna živina in prašiči, katere debelimo.

Po zimi je treba živini bolje nastiljati, da ima suho in gorko. Če obilno nastiljamo, je živina suha in znažna, kar tudi ugaja njenemu zdravju.

Živino je pa tudi po zimi potrebno pridno snažiti.

Ker po zimi hlev zapiramo, se zrak v njem manj spreminja in se zatorej vsled sopenja bolj spridi. V takem

zraku pa živina ne more zdrava ostati. Zatorej je skrbeti za prevetranje hlevov. Treba je torej ventilacije, ki pa ne sme biti tako napravljena, da bi vleklo naravnost v živino. Nekateri prevetrujejo le s tem, da včasih odpro okna, ali to nikakor ni dobro. Bolje je, da prav pod stropom naredo se sapni predori, kateri naj pa bodo tako narejeni, da se lahko zapirajo.

Zrak pa v hlevu mnogo izprija gnijoča gnojnica, katera zleze v rahla tla. Zaradi tega je treba gledati, da se hlevu napravijo trdna tla, da vanje ne leze gnojnica in skrbeti je za dobre gnojnične odtok. S superfosfatnim mavcem je tudi dobro nastiljati, ker ovira razkroj gnoja v hlevu in zadržuje amonjak ter tako pripomore, da zrak manj okuži.

Kmetijske raznoterosti.

Ptiče krmi po zimi, ko jim manjka hrane. Krma se pa tičem ne sme dajati v sneg, kjer se zgubi in zmoči. Posuj je na kako desko in deni v kak grm. Če pa ni grma blizu, je pa deni na kak drug kraj. Okrog pa nasadi kacega protja, da mačka ne more hitro planiti po tičih in jej uidejo. Kruha pa ne dajaj tičem. Kruh se skisa, ako se zmoči in tiči potem poginejo, ako ga jedo. Najboljša krma je konopljino seme, zmleti oves, solčne in bučne peške, malo špeha, orehova jedra in kaj podobnega.

Kravam mlekaricam ne smeš dajati grahove slame, pa tudi ne mnogo ječmenove. Ravno tako ni za take krave na debelo zmleti bob, grah ali pa graščica. — Ugodna krma za krave mlekarice so pšenični otrobi, posebno pa tudi na debelo zmleti oves.

Močnejša drevesa je najbolje, če jih presadiš po zimi, kadar je zemlja zmrzla. Čim več prsti si odnesel na drevesnih koreninah na novo mesto, temveč upanja je, da se drevo prime. Pomladi je treba takim presajenim drevesom večkrat prilivati, ako vreme samo na sebi že ni vlažno.

Poučni in zabavni del.

Deset let v Ameriki.

(Iz osebnih spominov Rusa P. Tverskega.)

I.

Leta 1881. sem z Ollendorfovimi učbenikom in neznatnimi sredstvi v žepu v Novem Yorku stopil z atlantskega parnika. Znancev nisem imel nobenega izimši dveh ali treh Rusov, raztresenih po raznih mestih. Za praktično delovanje nisem bil prav nič pripravljen. V domovini bil sem nekaj v vojaški službi, največ se pa nisem z ničemer pečal, kakor je že navada pri največ ruskih večjih posestnikih. Nekaj me je vleklo k zemlji, kakor vsacega Rusa, ki misli, da brez koščka zemlje, brez kmetije ne more živeti na belem svetu, zaradi tega nameraval sem postati posestnik, kje in kako nisem vedel sam, zdelo se mi je neobhodno potrebno pridobiti si zemlje, delati, delati in delati. . . . Na nobeno drugo stvar nisem mislil, kakor na poljedelstvo, o katerem sem nekaj razumil iz skušnje. O obrtniji in trgovini imel sem pojme in predsodke ruskega človeka, nikdar nisem videl nobene tovarne razun žganjarne. Na pol

sem znal nemški in francoski, ali angleščine nisem znal prav nič. Druga rodbina je imela priti za menoj čez 2 ali 3 mesece. Denarja sem imel od 2000 do 3000 dolarjev. Kakor vidite, moj položaj ni bil posebno zaviden in zaradi tega sem vsekako hotel pečati se s kmetijstvom, da bi vsaj bili siti in ne bi stradali. V Novem Yorku sem ostal samo jeden dan. Zakaj sem šel v Florido, tega sam nisem vedel. Morebiti zaradi tega, ker sem iz Rusije že dopisoval z neko Rusinjo v Floridi, s katero sem se bil seznanil na pariški razstavi. Bodi kakorkoli prišel sem po železnici v Jacksonville ob veliki reki St. John nekaj milj od njenega izliva v Atlansko morje. V to mesto prišel sem čez tri ali štiri dni. Prepričal sem se, da z svojimi malimi sredstvi ne morem kupiti nič pripravnega v mestni okolici, kajti cena za zemljo je bila od 50 do 200 dolarjev za akr, sklenil sem potovati v neobdelane kraje, v gozde, in nekega lepega jutra bil sem na majhnem parniku, kateri je redno vozil od Jacksonvilla gori po reki St. John, kacihi 700 milj naravnost na jug.

Vročina je bila neznosna, na večer je na vodi postalo prijetno. Usel sem se na konec parnika in se zabaval in čudil bujni rastljivosti, kakeršne še poprej nisem videl, tej množini rib, želv in aligatorjev, ki so se ves čas igrali okrog ladije. Jedinii drugi potnik je bil lastnik parnika, kakor se je pozneje pokazalo, bogat, velik jacksonvillski trgovec, ki je potoval na jug ogledovat nove zemlje. Po večerji je takoj prisedel k meni in mej nama začel se je jako zanimiv pogovor za postranskega poslušalca. Pokazalo se je, da je on Irlandec, ki je že 20 let v Ameriki in si je pridobil veliko premoženje. Nekdaj se je on učil francoščine in s pomočjo Ollendorfa, od katerega se jaz nisem ločil, in pa s pomočjo nekaterih francoskih besed, katerih se je on težko še spominjal, sva se razgovarjala globoko v noč. Od njega sem izvedel, da v Floridi, posebno v njenem južnem delu, kamor smo potovali, ni niti poljedelstva niti živinarstva v tem zmislu, kakor se je mi mislilo. Jedinii rastlina, katera se ondu goji z nekakim vspehom je pomerančno drevo, v nekaterih krajih poskušajo tudi s sladornim trsom, bananami, ananasi in drugimi tropičnimi sadeži, ali ničesa se ne more povedati o kakem pozitivnem vspehu. Ko se zemlja ravno začinja naseljevati, nikdo nič gotovega ne ve, in treba je biti jako previden k vsemu, kar se vidi in sliši. Zame, ki sem mislil, preživeti svojo rodbino s poljedelstvom, to ni bilo veselo, naj bi pomeranče in banane tudi vspevale, ali s tem se vendar ne preživiš. Zato pa na drugi strani ni zime, toplo je vse leto in posebne obleke ni potreba. Moj novi znanec je natančno in dobrohotno mi vse to razlagal, videlo se je, da je imel nesebično sočuvstvo do novega naseljenca, posebno tako neskušnega kakor sem bil jaz. Mojo nepraktičnost je gotovo takoj spoznal, ko sva se razgovarjati začela. Mej drugim mi je omenil, da je v južni Floridi jako ugodna obrt — to je žagarstvo, za katero ni potrebno posebnega znanja, pa tudi ne velicega kapitala, izplačuje se dobro, posebno temu, ki je „stick to it“ — ameriški izraz, ki se ne da prevesti, in